

Partifæller. Jeg mener, at dette Lovforslag er ganske stridende mod de Principer, som har været gældende i de sidste 2—3 Menneskealdre; lige siden Grundloven blev givet i 1849, har man bestræbt sig for at sælge eller afhænde de Landejendomme, Staten ejede, og der er kun nogle ganske faa tilbage. Det Princip, at Staten skal være Landbruger, er, mener jeg, dødsdømt som et særdeles daarligt Princip, Staten vil aldrig faa andet end forøgede Udgifter derved. Det er den Erfaring, som tre Menneskealdre har indhøstet, og jeg synes derfor, at jeg ikke kan stemme for et saadant Forslag. Hvad her foreslaas, vil medføre et Spild af Kræfter, Tilsætning af Midler og vil afgive et Eksempel paa, hvorledes man ikke skal bære sig ad med at drive en Landejendom. Nu har Staten en Gang disse Ejendomme, men der er andre Veje, man kan gaa, de kan forpagtes ud eller, hvad der efter min Mening var meget bedre, sælges under de gunstige Konjunkturer, vi har. Forsøgsvirksomheden skal jeg ikke omtale, det er en Sag for sig, men at det skulde være nødvendigt, at Staten er Landmand og driver en større Ejendom paa ca. 1,000 Tdr. Land for at drive en Forsøgsvirksomhed her i vort Land, hvor vi har saa rig Lejlighed til at gøre Forsøg, forstaar jeg ikke. Som sagt, det Princip, der her er Tale om, kan jeg ikke gaa med til at gennemføre, og jeg kan derfor slutte mig til de Udtalelser, som faldt fra det ærede 4de Medlem for 8de Kreds (Olufsen).

Olufsen: Til det ærede Medlem, der talte paa det radikale Partis Vegne (Vejstrup), skal jeg sige, at han maa have misforstaaet mine Udtalelser. Hvis jeg har udtrykt mig saa utydeligt, beklager jeg det, men jeg tror det neppe. Forsøgsvirksomheden har jeg ingenlunde kastet Vrag paa, tværtimod, jeg har selv været med til at udføre Masser af Forsøg og Eksperimenter, været med til at betale for dem og til at tjene Penge ved dem. Men jeg kan virkelig ikke finde, at der er Grund til, at vi skulde give mere for at faa disse Forsøg udført paa denne Maade, end vi behøver paa anden Maade, idet vi lige saa godt kunde faa dem udført i et almindeligt veldrevet Landbrug. Skal der gøres Forsøg, lad dem da blive udført som hidtil, Landbruget har jo klaret sig godt med de Forsøg, der er gjorte hidtil. Planteavlsudvalget nævner adskillige Forsøg om Aaret i sine Beretninger, og disse Forsøg er alle sammen sket, uden at Staten har

været Ejer af nogen større Forsøgsvirksomhed. Vi har jo de smaa Forsøgsstationer rundt omkring i Landet, som Staten ikke ejer. Det er Selskaber, der ejer dem, saa forpagter Staten dem, og vedkommende Forsøgsledere driver dem. Det sker billigt, og jeg er overbevist om, at de Forsøg, der gøres der, er lige saa nøjagtige og lige saa gode, som de kan blive ude paa Trollesminde og Faurholm, naar Staten kommer til at drive dem.

Til den højttærede Landbrugsminister skal jeg bemærke, at naar man modsatte sig at sælge Skovfogedhuset, saa var det jo noget ganske andet. Der var Tale om at sælge en Parcel midt i en Skov, men her har vi Lov for, at Ejendommene skal sælges, og naar der er en saa gunstig Lejlighed som den, vi har i Øjeblikket, en Lejlighed, der maaske ikke nogen Sinds vender tilbage i vor Levetid, hvorfor skal vi saa ikke sælge de Ejendomme? Det er ganske vist, at den Forpagtningsafgift, der gives, er latterlig lav, 20 Kr. pr. Tønde Land. Det skulde vi dog gerne se at faa ud af dem, hvis de blev forpagtet ud igen, eller hvis Staten skal drive dem selv med en tarvelig Bestyrelse. Men skal vi først lave Forsøg der, og skal alt det tjenes ind, som saadanne Forsøg kræver, kommer vi let til minus 20 Kr. pr. Tønde Land i Stedet for plus 20 Kr. pr. Tønde Land.

Selvfølger kan Trollesminde godt drives som kvægløs Ejendom, det er der ikke det bitterste i Vejen for, og det kan ogsaa blive en udmærket Forretning fremfor at sætte Besætning ind. Saa nær ved København vil der altid være Marked baade for Kartofler, Halm og Korn. Det er nok vanskelige Tider med Hensyn til at faa Chilisalpeter frem, men de Tider vil dog nok komme, hvor vi kan faa Kunstgødning igen. Jeg tvivler ikke om, at det kan betale sig at drive Ejendommen som kvægløst Landbrug, vel at mærke, naar den bliver meget godt administreret, for ellers gaar det ikke med den Slags Ejendomme. Det har vist sig i flere Tilfælde, at det kan gaa godt for den ene og daarligt for andre. Men Staten egner sig ikke til at være Driftsleder af en saadan Virksomhed.

Jeg slutter mig ganske til de Udtalelser, det ærede 11te kongevalgte Medlem (Bojsen) fremkom med. Jeg kan ikke se, at der er nogen som helst Grund til at prøve paa dette Eksperiment, og jeg sagde heller ikke, at jeg vilde stemme for Lovforslaget som saadant, men jeg siger, at vi bliver nødt til at gaa med til det for